

ตำรับยาประสะไพล

ภญ.กฤติยา ไชยนอก

สำนักงานข้อมูลสมุนไพร

คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

เกิดไข้หวัดใหญ่ แท้จริงแล้วมีมากมาย...โดยเฉพาะเมื่อถึงช่วงนั้นของเดือน เชื่อว่าสาว ๆ หลายคนคงเคยมีประสบการณ์ปวดประจำเดือนหรือประจำเดือนมาและสม่ำเสมอทั้งนี้บ้างไม่มากก็น้อยนะคะ แต่ก็ยังเป็นโชคดีของเราค่ะ ที่อยู่ในประเทศที่อุดมไปด้วยสมุนไพรนานาชาติ และมีตำรับยาดีๆ หลายต่อหลายตำรับที่สามารถบรรเทาอาการดังกล่าวได้ ซึ่ง “ตำรับยาประสะไพล” ก็เป็นหนึ่งในนั้นค่ะ

ตำรับยาประสะไพลคืออะไร?

ตำรับยาประสะไพล เป็นตำรับยาในบัญชียาหลักแห่งชาติ โดยจัดอยู่ในกลุ่มของยารักษาอาการทางสูติศาสตร์นรีเวชวิทยา ใช้เพื่อบรรเทาอาการระดูมาไม่สม่ำเสมอหรือมาน้อยกว่าปกติ บรรเทาอาการปวดประจำเดือน และขับน้ำคาวปลาในหญิงหลังคลอดบุตร โดยในผงยา 162 ก. จะประกอบไปด้วย เหง้าไพล หนัก 81 ก. ผิวมะกรูด เหง้าว่านน้ำ หัวกระเทียม หัวหอม พริกไทยอ่อน ดอกดีปลี เหง้าขิง เหง้าขมิ้นอ้อย เทียนดำ เกลือสินเธาว์ หนักสิ่งละ 8 ก. การบูร หนัก 1 ก. ปัจจุบันมีขายทั้งในโรงพยาบาล ร้านขายยาแผนโบราณ และร้านขายยาทั่วไป ทั้งในรูปแบบของยาผง ยาลูกกลอน ยาเม็ด และยาแคปซูล

ตำรับยาประสะไพล ใช้ในกรณีใดบ้างและใช้อย่างไร?

1. เพื่อบรรเทาอาการระดูมาไม่สม่ำเสมอหรือมาน้อยกว่าปกติ

- ชนิดผง: รับประทานครั้งละ 1 ก. ละลายน้ำสุก วันละ 3 ครั้ง ก่อนอาหาร เป็นเวลา 3 - 5 วัน เมื่อระดูมา ให้หยุดรับประทาน
- ชนิดลูกกลอน/เม็ด/แคปซูล: รับประทานครั้งละ 1 ก. วันละ 3 ครั้ง ก่อนอาหาร เป็นเวลา 3 - 5 วัน เมื่อระดูมา ให้หยุดรับประทาน

2. เพื่อบรรเทาอาการปวดประจำเดือน ในรายที่มีอาการปวดประจำเดือนเป็นประจำ ให้รับประทานยาก่อนมีประจำเดือน 2 - 3 วันไปจนถึงวันแรกและวันที่สองที่มีประจำเดือน

- ชนิดผง: รับประทานครั้งละ 1 ก. ละลายน้ำสุก วันละ 3 ครั้ง ก่อนอาหาร
- ชนิดลูกกลอน/เม็ด/แคปซูล: รับประทานครั้งละ 1 ก. วันละ 3 ครั้ง ก่อนอาหาร

3. กรณีขับน้ำควาปลาในหญิงหลังคลอดบุตร

- ชนิดผง: รับประทานครั้งละ 1 ก. ละลายน้ำสุก วันละ 3 ครั้ง ก่อนอาหาร ให้รับประทานจนกว่าน้ำควาปลาจะหมด แต่ไม่เกิน 15 วัน
- ชนิดลูกกลอน/เม็ด/แคปซูล: รับประทานครั้งละ 1 ก. วันละ 3 ครั้ง ก่อนอาหาร ให้รับประทานจนกว่าน้ำควาปลาจะหมด แต่ไม่เกิน 15 วัน

ตำรับยาประสะไพล มีข้อห้ามใช้และคำเตือนอะไรบ้าง?

- ห้ามใช้ในหญิงตกเลือดหลังคลอด หญิงตั้งครรภ์ และผู้ที่มิใช่
- ห้ามรับประทานในหญิงที่มีระดูมากกว่าปกติ เพราะจะทำให้มีการขับระดูออกมามากขึ้น
- ควรระวังการใช้ยาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในผู้ป่วยที่มีความผิดปกติของตับ ไต เนื่องจากอาจเกิดการสะสมของการบูรและเกิดพิษได้
- กรณีระดูมาไม่สม่ำเสมอหรือมาน้อยกว่าปกติ ไม่ควรใช้ติดต่อกันนานเกิน 1 เดือน
- กรณีขับน้ำควาปลาในหญิงหลังคลอดบุตร ไม่ควรใช้ติดต่อกันนานเกิน 15 วัน

เอกสารอ้างอิง

1. คณะกรรมการพัฒนาระบบยาแห่งชาติ. บัญชียาหลักแห่งชาติ บัญชียาจากสมุนไพร [อินเทอร์เน็ต]. กรุงเทพฯ:กลุ่มนโยบายแห่งชาติด้านยา สำนักยา; 2556 [เข้าถึงเมื่อ 4 ก.ค. 60]. เข้าถึงได้จาก: https://www.thaihof.org/sites/default/files/herbal_book_56_0.pdf